

**Бойовий статут Сухопутних
військ Збройних Сил України
"Підтримка персоналу
Сухопутних військ Збройних
Сил України"**

Ефективність виконання завдань Сухопутних військ Збройних Сил України (далі — СВ ЗСУ) залежить від вироблення нової моделі державної кадрової політики у СВ ЗСУ, основна мета якої полягає у створенні організаційно-правових, управлінських, соціальних, психологічних, виховних, матеріально-технічних, фінансових, економічних та інших передумов для формування високопрофесійного персоналу СВ ЗСУ, здатних ефективно, на високому професійному рівні вирішувати завдання щодо стримування агресії, захисту суверенітету і територіальної цілісності України. Одним із джерел підвищення бойових спроможностей є компетентний і умотивований персонал. Бойовий статут СВ ЗСУ “Підтримка персоналу СВ ЗСУ” (далі — Бойовий статут) є основоположним (ключовим) документом за вертикальним розподілом (після доктрини “Об’єднана підтримка персоналу”) за функціональною ознакою G1 та визначає мету, основні напрями та завдання підтримки персоналу СВ ЗСУ, основні положення організації кадрового забезпечення СВ ЗСУ, підготовки (перепідготовки) персоналу СВ ЗСУ у ВВНЗ, організації планування та управління кар’єрою військовослужбовців, заходів зі створення мобілізаційного резерву та інші питання, пов’язані підтриманням персоналу СВ ЗСУ. Бойовий статут розроблено під керівництвом начальника управління персоналу штабу СВ ЗСУ, робочою групою офіцерів управління персоналу штабу СВ ЗСУ – G1.

**БОЙОВИЙ СТАТУТ
СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ЗБРОЙНИХ СИЛ
УКРАЇНИ**

**ПІДТРИМКА ПЕРСОНАЛУ
СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2024

УДК 355.41(477)

Б 77

Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України «Підтримка персоналу Сухопутних військ Збройних Сил України». — Київ: «Центр учбової літератури», 2024. — 146 с.

ISBN 978-611-01-3237-4

Ефективність виконання завдань Сухопутних військ Збройних Сил України (далі — СВ ЗСУ) залежить від вироблення нової моделі державної кадрової політики у СВ ЗСУ, основна мета якої полягає у створенні організаційно-правових, управлінських, соціальних, психологічних, виховних, матеріально-технічних, фінансових, економічних та інших передумов для формування високопрофесійного персоналу СВ ЗСУ, здатних ефективно, на високому професійному рівні вирішувати завдання щодо стримування агресії, захисту суверенітету і територіальної цілісності України.

Одним із джерел підвищення бойових спроможностей є компетентний і умотивований персонал. Бойовий статут СВ ЗСУ «Підтримка персоналу СВ ЗСУ» (далі — Бойовий статут) є основоположним (ключовим) документом за вертикальним розподілом (після доктрини «Об'єднана підтримка персоналу») за функціональною ознакою G1 та визначає мету, основні напрями та завдання підтримки персоналу СВ ЗСУ, основні положення організації кадрового забезпечення СВ ЗСУ, підготовки (перепідготовки) персоналу СВ ЗСУ у ВВНЗ, організації планування та управління кар'єрою військовослужбовців, заходів зі створення мобілізаційного резерву та інші питання, пов'язані підтриманням персоналу СВ ЗСУ.

Бойовий статут розроблено під керівництвом начальника управління персоналу штабу СВ ЗСУ, робочою групою офіцерів управління персоналу штабу СВ ЗСУ – G1.

ISBN 978-611-01-3237-4

ЗМІСТ

	ВСТУП	6
	ПОСИЛАННЯ НА ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ ТА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	7
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	10
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	16
1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	17
1.1	Організація комплектування СВ ЗСУ	17
1.1.1	Комплектування СВ ЗСУ військовослужбовцями	17
1.1.2	Комплектування СВ ЗСУ державними службовцями (працівниками)	17
1.2	Основні принципи підтримки персоналу	18
1.3	Місія служб персоналу	18
1.4	Завдання служб персоналу	18
1.4.1	Служби персоналу СВ ЗСУ	18
1.4.2	Основні функції служб персонал СВ ЗСУ	19
1.4.3	Основні завдання управління персоналу штабу СВ ЗСУ	19
1.4.4	Основні завдання кадрового центру СВ ЗСУ	23
1.4.5	Основні завдання управління персоналу штабу оперативного командування СВ ЗСУ	24
1.4.6	Основні завдання відділення персоналу бригади (відділення персоналу та стройове) полку, батальйону (установ)	25
1.4.7	Основні завдання відділу (відділення) персоналу та стройове ВВНЗ	26
1.5	Права служб персоналу	28
1.6	Ефективність менеджменту персоналу	29
1.7	Вимоги до військовослужбовців та працівників служб персоналу, їх ключеві компетенції	30
1.8	Стилі управління персоналом	33
2	ПІДГОТОВКА ПЕРСОНАЛУ СВ ЗСУ	35
2.1	Організація підготовки (перепідготовки) персоналу СВ ЗСУ	35
2.2	Підготовка персоналу у ВВНЗ, навчальних центрах	37
2.3	Підвищення кваліфікації персоналу	41
3	СОЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА ПОБУТОВО-РЕКРЕАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	41
3.1	Основні напрями та організація військово-патріотичного виховання, культурно-виховної та просвітницької роботи	41
3.2	Організація забезпечення соціального захисту військовослужбовців і членів їх сімей	44
3.3	Права для військовослужбовців та членів їх сімей	44

3.4	Пільги для військовослужбовців та членів їх сімей	50
3.5	Адаптація військовослужбовців до цивільного життя, існуючі програми та порядок користування ними	51
3.6	Інформаційне – пропагандистське забезпечення	53
4	ВІДБІР НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ТА НАВЧАННЯ, ДО СКЛАДУ НАЦІОНАЛЬНИХ КОНТИНГЕНТІВ	63
4.1	Професійно-психологічний відбір, основні завдання та заходи	63
4.2	Організація професійно-психологічного відбору	64
4.3	Особливості проведення заходів професійно-психологічного відбору під час призову громадян на строкову військову службу	66
4.4	Особливості проведення заходів професійно-психологічного відбору під час прийняття на військову службу за контрактом	67
4.5	Особливості проведення заходів професійно-психологічного відбору під час прийняття для проходження служби у військовому резерві	68
4.6	Особливості проведення заходів професійно-психологічного відбору під час відбору особового складу національних контингентів (персоналу)	69
4.7	Особливості проведення заходів професійно-психологічного відбору під час відбору кандидатів на навчання у ВВНЗ	70
5	ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ КАР'ЄРОЮ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	74
5.1	Організація щорічного оцінювання	74
5.2	Формування Резерву кандидатів для просування по службі	78
5.3	Організація та проведення атестування персоналу	84
5.4	Формування паспортів посад, індивідуальних планів кар'єри	87
5.5	Позбавлення військового звання, пониження та поновлення у військовому званні	90
5.6	Призначення на посади та звільнення з посад	92
5.7	Звільнення з військової служби	96
5.8	Залишення на військовій службі понад граничний вік перебування на військовій службі	107
5.9	Особливості проходження військової служби військовослужбовцями, які направляються за кордон	108
5.10	Укладення та припинення (розірвання) контракту, продовження його строку	112
5.11	Усунення військовослужбовців від виконання службових обов'язків, відсторонення від виконання службових повноважень, повноважень на посаді або відсторонення від посади	118

5.12	Можливі порушення пов'язані з корупцією при прийнятті кадрових рішень	119
6	ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗІ СТВОРЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЙНОГО РЕЗЕРВУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ	121
6.1	Призов на військову службу під час мобілізації	121
6.2	Заходи зі створення мобілізаційного резерву людських ресурсів	123
6.3	Робота з резервістами, укладання контрактів, проходження служби у військовому резерві, права та пільги для резервістів	127
7	РОЗРОБЛЕННЯ ДОКТРИН, НАКАЗІВ, КОНЦЕПЦІЙ, ІНШИХ НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ДОКУМЕНТІВ З ПИТАНЬ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	135
7.1	Ієрархія документів з питань управління персоналом	135
7.2	Порядок організації підготовки документів до прийняття кадрових рішень органами управління персоналом	135
8	РОБОТА З УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ	137
8.1	Порядок надання статусу учасника бойових дій та перелік документів, який подається на комісію	137
8.2	Порядок позбавлення статусу учасника бойових дій	141
8.3	Порядок видачі посвідчень учасника бойових дій, нагрудних знаків "Ветеран війни – учасник бойових дій", а також листів талонів на право одержання проїзних квитків з 50-відсотковою знижкою їх вартості	143
8.4	Порядок дій начальників відділів особового складу та стрійового військових частин щодо підготовки документів	143
Додатки:		
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	145

ВСТУП

Підтримка персоналу СВ ЗСУ – це специфічна функція управлінської діяльності, головним об'єктом якої є люди, з яких складаються військові та трудові колективи. Як суб'єкт управління виступають керівники і фахівці, які виконують функції управління стосовно своїх підлеглих.

Основна мета підтримки персоналу – формування висококваліфікованого, відповідального за доручену справу персоналу СВ ЗСУ, головними цінностями якого є вірність державі, відданість справі, сміливість у рішеннях.

Планування, формування, перерозподіл і раціональне використання людських ресурсів є основним змістом підтримки персоналу.

**ПОСИЛАННЯ НА ЗАКОНОДАВЧИ АКТИ
ТА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ**

Позначка законодавчого акту, військової публікації	Повне найменування документу
1	2
	а. Закон України “Про військовий обов’язок і військову службу” від 25.03.1992 № 2232-ХІІ (зі змінами)
	б. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 (зі змінами)
	в. Доктрина “Об’єднана підтримка персоналу” затверджена наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 01.07.2020 № 18
	г. Положення про кадрові органи Збройних Сил України, затверджене наказом Міністра оборони України від 05.06.2009 №301, зі змінами, внесеними згідно наказів Міністра оборони України від 08.05.2012 № 308, від 10.10.2013 № 686 та від 13.07.2015 № 334
	д. Інструкція про організацію виконання Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затверджена наказом Міністра оборони України від 10.04.2009 № 170 зі змінами, внесеними згідно наказів Міністра оборони України № 181 від 19.03.2013, № 657 від 26.09.2013, № 5 від 08.01.2014, № 782 від 3.11.2014, № 570 від 20.10.2015, № 51 від 01.02.2016, № 684 від 4.12.2016, № 499 від 27.09.2017, № 422 від 22.08.2018, № 315 від 18.06.2019, № 502 від 25.09.2019
ВКП 7-00(01).01	е. Доктрина підготовки сил оборони держави, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України 21.01.2020 № 18
	є. Посібник з комплектування Збройних Сил України особовим складом, затверджений наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 04.04.2019 № 138
	ж. Інструкція про організацію та проведення військово-професійної орієнтації молоді та прийому до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, затверджена наказом Міністерства оборони України 05.06.2014 № 360 (зі змінами)
	з. Наказ Міністерства оборони України від 16.04.2020 № 122 “Про затвердження Положення про комісії Міністерства оборони України з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, учасниками війни та Інструкції про порядок видачі в Міністерстві оборони України посвідчень учасника бойових дій, нагрудних знаків “Ветеран війни – учасник бойових дій” та листів талонів на право одержання проїзних квитків з 50-відсотковою знижкою їх вартості”

1	2
	и. Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затверджене Указом Президента України від 10.12.2008 № 1153/2008 (зі змінами)
	к. Концепція військово-патріотичного виховання у Збройних Силах України, затверджена наказом Міністра оборони України № 295 від 08.06.2010
	л. Програма військово-патріотичного виховання у Збройних Силах України на 2016 – 2020 роки, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 30.11.2016 № 445
	м. Закон України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” від 20.12.1991 № 2011-ХІІ (зі змінами)
	н. Інструкція з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України, затверджене наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 04.01.2017 № 4
	п. Інструкція з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Силах України, затверджена наказом Міністерства оборони України від 10.12.2014 № 883
	р. Методичні рекомендації з організації професійно-психологічного відбору у ЗС України затверджена першим заступником НГШ 06.08.2015
	с. Інструкції з організації та проведення професійного психологічного відбору кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, затвердженої наказом Міністра оборони України від 09.07.2009 № 355
	т. Методичні рекомендації з порядку організації і проведення атестування військовослужбовців Збройних Сил України Затверджені директором Департаменту кадрової політики Міністерства оборони України від 19.04.2017 № 328 (зі змінами від 12.10.2018 № 226/4907)
	у. Методичні рекомендації з порядку формування і використання Резерву кандидатів для просування по службі у Збройних Силах України, затверджені директором Департаменту кадрової політики Міністерства оборони України від 19.03.2018 № 350 (зі змінами від 16.10.2019 № 226/4564)
	ф. Методичні рекомендації з порядку розробки і застосування паспортів військових посад та алгоритмів управління кар’єрою військовослужбовців у Збройних Силах України, затверджені директором Департаменту кадрової політики Міністерства оборони України від 25.02.2020 № 384
	х. Закон України “Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України” від 24.03.1999 № 551-ХІV (зі змінами)

1	2
	п. Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” від 21.10.1993 № 3543-ХІІ (зі змінами)
	ш. Інструкція про порядок комплектування резервістами органів військового управління, військових частин Збройних Сил України, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 24.01.13 № 16
	щ. Методичні рекомендації з порядку організації підготовки документів до прийняття кадрових рішень кадровими органами Збройних Сил України, затверджені начальником Генерального штабу – Головнокомандувачем Збройних Сил України від 21.03.2013 № 5147/С
	ю. Закон України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” від 22.10.1993 № 3552-ХІІ (зі змінами)
	я. Порядок надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення чи у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 413 (зі змінами)
ВД 2.06.1.021	я.1 Доктрина з мобілізаційного розгортання затверджена наказом начальника Генерального штабу Збройних Сил України від 15.10.2020 № 204/НВГШ/ДСК
	я.2 Наказ Міністерства оборони України від 10.12.2014 № 883 (зі змінами) “Про затвердження Інструкції з організації професійно-психологічного відбору у Збройних Сил України”
	я.3 Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 11.02.2014 № 35 “Про затвердження тимчасової Настанови з фізичної підготовки у Збройних Сил України”
	я.4 Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 26.10.2016 № 398ДСК “Про затвердження Керівництва з організації комплектування Збройних Сил України особовим складом в особливий період”

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Алгоритм управління кар'єрою військовослужбовців – формалізований документ, що містить опис послідовності дій для управління кар'єрою військовослужбовця під час проходження ним військової служби. Він розробляється за всіма військово-обліковими спеціальностями відповідно до алгоритмів управління кар'єрою та паспортів військових посад.

Атестування – це комплекс заходів з оцінки професійного рівня, ділових та моральних якостей кожного військовослужбовця, визначення їх відповідності займаним посадам впродовж визначеного періоду військової служби, перспектив подальшого службового використання та створення Резерву кандидатів для просування по службі (далі – Резерв) та Плану переміщення військовослужбовців на посади.

Безповоротні втрати особового складу – це військовослужбовці, які були вбиті, зникли безвісти, потрапили у полон, померли від ран (травм, захворювань, пов'язаних з бойовими діями, тощо) у медичних пунктах та лікувальних закладах, а також комісовані інваліди.

Бойове злагодження (відновлення навченості) – комплекс заходів, що проводяться в органі військового управління, а також у військовій частині, установі, організації, вищому військовому навчальному закладі та військовому навчальному підрозділі закладу вищої освіти (далі – військова частина (установа), які переведені на організацію і штат воєнного часу, з метою відновлення індивідуальних професійних навичок військовослужбовців за посадами та набуття спроможностей військовою частиною (установою) для виконання завдань за призначенням.

Вербування персоналу – налагодження організацією контактів з тими, у кому вона зацікавлена як у потенційних робітниках та має за мету спонукати їх для подальшого співробітництва.

Вищий військовий навчальний заклад (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання) – заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів), доктаріантів, ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського) складу з метою задоволення потреб Збройних Сил України.

Військова служба – є державною службою особливого характеру, яка полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України, іноземців та осіб без громадянства, пов'язаною із обороною України, її незалежності та територіальної цілісності. Час проходження військової служби зараховується громадянам України до їх страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби.

Військова частина – організаційно самостійна бойова (управлінська, забезпечувальна) і адміністративно-господарська одиниця Збройних Сил України, що створюється відповідними спільними наказами або директивами Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України в установленню порядку та утримується на окремому штаті (штатному розписі).

Військові посадові особи – це військовослужбовці, які обіймають штатні посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків або які спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків згідно із законодавством.

Військовозобов'язані – особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави.

Військово-професійний відбір – система професійно-діагностичного обстеження особи, спрямована на визначення ступеня її придатності до конкретних видів військово-професійної діяльності.

Військово-облікова спеціальність (ВОС) – це категорія військового обліку, яка визначає військовослужбовцям та військовозобов'язаним військову спеціальність та належність до виду (роду) військ (сил). ВОС мають шестизначне цифрове позначення (код). Перші дві цифри є кодом групи, до якої входить ВОС, чотири наступні цифри – спеціальність у групі.

Військовослужбовці – особи, які проходять військову службу.

Воєнна безпека України – це складова частина національної безпеки для захищеності життєво-важливих інтересів особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх воєнних загроз.

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводить в країні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності, її територіальної цілісності.

Воєнний час – період фактичного перебування держави у стані війни з іншою державою. У воєнний час в країні або в її окремих районах вводиться воєнний стан. Початком воєнного часу є оголошення стану війни або момент фактичного початку військових дій.

Демобілізація - комплекс заходів, рішення про порядок і терміни проведення яких приймає Президент України, спрямованих на планомірне переведення національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій на роботу і функціонування в умовах мирного часу, а Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту - на організацію і штати мирного часу

Збройні Сили України – це військово формування, на яке відповідно до Конституції України покладається оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності.

Кадрове забезпечення – це комплекс заходів, спрямованих на забезпечення Збройних Сил України кадрами відповідно до потреб мирного і воєнного часу.

Індивідуальний план управління кар'єрою – формалізований документ, в якому зазначаються основні етапи проходження військової служби військовослужбовцем.

Кадрове рішення – результат цілеспрямованої дії щодо добору, розстановки, ротації (переміщення), присвоєння військових звань (рангів), нагородження та звільнення з військової служби (роботи) персоналу Збройних Сил, який реалізується наказом відповідного командира (начальника).

Кадровий менеджмент (управління персоналом) – це сукупність принципів, методів, засобів та форм управління персоналом, які розробляються та застосовуються з метою підвищення ефективності кадрової роботи.

Кадровий потенціал – сукупність кількісно-якісних характеристик кадрів, які визначають їх спроможність вирішувати поточні і перспективні завдання у сфері забезпечення боєздатності Збройних Сил.

Кадровий резерв – військовослужбовці, які досягли позитивних результатів у професійній діяльності, відповідають визначеним вимогам та відібрані для цілеспрямованої підготовки з метою подальшого просування на вищі посади.

Кадрові ресурси – особовий склад Збройних Сил, який має необхідну професійну підготовку, знання та вміння для ефективного виконання завдань за призначенням.

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).

Мобілізація – комплекс заходів, здійснюваних з метою планомірного переведення національної економіки, діяльності органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій на функціонування в умовах особливого періоду, а Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту – на організацію і штати воєнного часу. Мобілізація може бути загальною або частковою та проводиться відкрито чи приховано

Мобілізаційне завдання з формування військової частини (установи) – завдання, визначене військовій частині (установі) схемою мобілізаційного розгортання Збройних Сил України з формування нової військової частини (установи).

Мобілізаційний людський резерв – військовозобов'язані, які призначені для комплектування військових частин, підрозділів територіальної оборони (посади, які не визначають боєздатність), а також військовозобов'язані, які можуть бути залучені для комплектування навчальних центрів з метою поповнення некомплекту в особовому складі військових частин Збройних Сил України, інших військових формувань після відповідної підготовки (отримання відповідної військово-облікової спеціальності).

Мобілізаційні ресурси – військовозобов'язані, резервісти, призовники, транспортні засоби і техніка національної економіки, які перебувають на обліку у ТЦК та СП та можуть бути використані (залучені) для комплектування органів військового управління, військових частин (установ) під час мобілізації.

Молоде поповнення – особи, призвані на строкову військову службу і прибули з ТЦК та СП до військових частин (навчальних центрів).

Організаційне ядро – особовий склад, який проходить військову службу, військовозобов'язані, транспортні засоби та техніка, необхідні для виконання заходів підготовки до відмобілізування і приведення військової частини (установи) у бойову готовність.

Особливий період – період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, який настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Особовий склад СВ ЗСУ – військовослужбовці та працівники СВ ЗСУ, які виконують свої обов'язки в межах, визначених Конституцією України та законами України.

Оцінна картка військовослужбовця відображає результати службової діяльності військовослужбовця за рік.

Паспорт військової посади – це документ, в якому визначено стислу характеристику військової посади та перелік вимог і компетентностей, які висуваються до кандидатів на цю посаду.

Перепідготовка – професійне навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією військовослужбовцями, які здобули первинну професійну підготовку.

Підвищення кваліфікації – підвищення рівня готовності особи до виконання її професійних завдань та обов'язків або набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки шляхом набуття нових знань і вмінь у межах професійної діяльності або галузі знань.

Підготовка персоналу – це цілеспрямований та організований процес навчання військовослужбовців, працівників СВ ЗС України, резервістів, які проходять службу у військовому резерві ЗС України, що здійснюється у ВВНЗ і ВВП ЗВО, навчальних центрах, коледжах, центрах підготовки сержантського складу, школах підготовки.

Персонал – це сукупність фізичних осіб, які виконують завдання з підготовки держави до оборони та відсічі збройній агресії проти України (згідно з Законом України “Про оборону України”). До них належать військовослужбовці, працівники СВ ЗС України.

Планування персоналу у Збройних Силах – цілеспрямований процес щодо визначення необхідної кількості персоналу, підготовленого до виконання завдань у визначений строк у потрібному місці в мирний та воєнний час.

Посада – це визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу та його апарату, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень.

Постійний склад – військовослужбовці військової частини (установи), які проходять військову службу на штатних посадах у цій військовій частині (установі);

Поточний некомплект – кількісний показник, який визначається як різниця між чисельністю особового складу за штатом мирного часу та списочною чисельністю у військовій частині (установі) з урахуванням військовослужбовців Збройних Сил України, які підлягають звільненню або переміщенню в інші військові частини (установи) відповідно до планів переміщення.

Потреба в особовому складі – кількісно-якісний показник, що характеризує вимоги до людських навчених ресурсів, необхідних для призначення за посадами відповідно до штатів та створення відповідного резерву з урахуванням наявного стану укомплектованості Збройних Сил України, їх перспективної штатної чисельності, а також прогнозованих втрат особового складу в ході застосування Збройних Сил України за призначенням. Потреба в особовому складі складається з потреби Збройних Сил України мирного часу, мобілізаційної потреби та потреби на доукомплектування особовим складом у ході застосування Збройних Сил України.

Резерв другої черги – резервісти та військовозобов'язані, призначені для комплектування військових частин Збройних Сил України, які формуються в особливий період (стратегічних резервів), нових формувань інших військових формувань, посад командного складу та тих, що визначають боєздатність військових частин, підрозділів територіальної оборони.

Резерв першої черги – резервісти та військовозобов'язані (переважно з досвідом участі в антитерористичній операції), призначені для доукомплектування військових частин бойового складу Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, Держспецтрансслужби, Держспецзв'язку.

Резервісти – особи, які проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України, інших військових формувань і призначені для їх комплектування у мирний та воєнний час.

Рейтинг – індивідуальний кількісний показник, який визначає позицію військовослужбовця по відношенню до інших кандидатів в Резерві за результатами оцінювання.

Ротація військовослужбовців – процедура планомірної зміни службової діяльності шляхом переміщення військовослужбовців на відповідні посади з метою підвищення їх кваліфікації та набуття досвіду або більш доцільного використання.

Санітарні втрати особового складу – це військовослужбовці, які за станом здоров'я втратили боєздатність (працездатність) не менше ніж на одну добу і поступили у медичні пункти (лікувальні установи).

Система кадрового менеджменту (система управління персоналом) – сукупність цілей, завдань, функцій організаційної структури управління персоналом, взаємодії органів військового управління в процесі планування, обґрунтування, формування, прийняття та реалізації управлінських (кадрових) рішень.

Служба персоналу – структурний підрозділ органу військового управління, з'єднання, військової частини, військового навчального закладу, установи або організації (посадова особа, на яку покладені завдання кадрової роботи, де штатом не передбачено відповідного органу або окремої штатної посади), який призначений для проведення (реалізації) державної військової кадрової політики та політики з питань проходження державної служби у Збройних Силах, комплектування Збройних Сил особовим складом у мирний час, а також військовозобов'язаними в особливий період, забезпечення проходження військової служби (трудової діяльності) громадянами України відповідно до законодавства України.

Службова характеристика – це службовий документ, який складається на підставі аналізу службової діяльності військовослужбовця за визначений період та визначає відповідність військовослужбовця займаній посаді і надає рекомендації стосовно подальшого службового використання.

Тимчасовий некомплект – кількісний показник, який визначається як різниця між списочною чисельністю особового складу військової частини та фактичною його наявністю, який утворюється у зв'язку із залученням особового складу у відрядження за межі оперативного командування, направлення на навчання за рахунок чисельності військової частини (установи), тривале лікування тощо.

Трудовий договір – угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган чи фізична особа зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.

Управління кар'єрою – заходи, що проводяться службами персоналу щодо планування, мотивації, супроводження та контролю кар'єрного розвитку персоналу відповідно до цілей, потреб і можливостей Збройних Сил та конкретної особи.

Штат органу військового управління, військової частини, військового навчального закладу, установи та організації – відомчий нормативний документ, що визначає їх склад, організаційну структуру, чисельність особового складу і кількість основного озброєння та військової техніки (далі – озброєння та техніка), для обслуговування яких потрібні штатні обслуги (екіпажі) особового складу.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
1	2
ВВНЗ	Вищий військовий навчальний заклад
ВКСС	Військовий коледж сержантського складу
ВНП ЗВО	Військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти
ЗСУ	Збройні Сили України
ІВФ та ПрО	Інші військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, органи спеціального призначення з правоохоронними функціями
КСВ	Командування Сухопутних військ
КЦ СВ	Кадровий центр Сухопутних військ
НЦ	Навчальний центр
ОК	Оперативне командування
ОР-1	Оперативний резерв першої черги
ОР-2	Оперативний резерв другої черги
ООС	Операція Об'єднаних сил
ППД	Пункт постійної дислокації
СВ ЗСУ	Сухопутні війська Збройних Сил України
ТЦК та СП	Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки

[Перейти на сайт →](#)